

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXX. № 9-10 (травень) 2023

Вознесіння

Я не кажу тобі: «Прощай».
Кажу: «До зустрічі, Ісусе».
Ти йдеш між хмари в Отчий край,
Я ж плачу і услід молюся.

Сіяє променем святим,
Як сонце, німб над головою.
О Вознесіння – свято тих,
Хто не прощається з Тобою.

Мовчать Апостоли Твої,
Сльозу Марія утирає.
Там Райський край, там Отчий дім
Христа воскреслого стрічає.

Галина Гунченко

Прочитайте:

- ❖ З діяльності депутата Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Культурна діяльність СУРу
- ❖ СУР засуджує ставлення окремих посадових осіб у Верхній Рівні

- ❖ XXIX-а олімпіада з української мови та літератури
- ❖ Вшанування пам'яті Івана Федька у Сату Маре
- ❖ Вознесіння Господнє
- ❖ Куток гумориста

Культурна діяльність СУРу

ЕКСКУРСІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ

Союз українців Румунії організував у березні-квітні екскурсії для 708 учнів та 155 вчителів, які їх супроводжували, з різних шкіл країни, щоб дати дітям можливість відкривати нові місця, пізнати історію, культуру та традиції різних спільнот та дізнатися про природу та довкілля.

Поїздки включали відвідування музеїв, ботанічних садів, зоопарків та інших туристичних і культурних об'єктів. Таким чином, зі школи с. Бистрий 29 учнів і 25 дорослих на чолі з проф. Йордакіану Іриною відвідали соляну копальню Турда та ботанічний сад у Клуж-Напоці. З тими ж цілями, до яких був доданий зоопарк у Тиргу-Муреші, поїхали 13 дітей та 15 дорослих зі школи Верхньої Рівни, а поїздку очолила Лариса Петрецька.

Школа с. Рускова була в повіті Сучава з 16 учнями та 5 вчителями, очолюваними вчительками Настакою Осташ та Маріаною Доброцькі, а школа Поляни відправилася в Клуж з 50 учнями та 5 вчителями, очолюваними Лукрецією Семенюк, Аліною Яворовською та Василем Яворовським, відвідували ботанічний сад, акваріум та музей анатомії, кімнати квітів та кімнати овочів. Було 203 дітей та 21 дорослих із школи с. Вишівська Долина під керівництвом професора Марії Папариги, які відвідали туристичний комплекс Борша. Дитячий садок тієї ж школи вирушив із 44 дошкільнятами та 5 супроводжуючими під керівництвом проф. Гринь Маріани на дитячий майданчик «Чарівне місце» в Сігету Мармаціей.

Школа с. Верхня Рівна мала поїздки з 19 дітьми та 3 дорослими під керівництвом професора Доріни Геря, яка включала відвідування Педагогічної школи ім. Тараса Шевченка в Сігету Мармаціей. З тієї ж школи 36 дітей і 5 дорослих під керівництвом вчительки Лариси Петрецької відвідали Національний музейний комплекс Астра Сібіу та будівлю Вавилону в Алба Юлії.

68 дітей та 8 дорослих школи с. Кривий відвідали Сучавську фортецю, Музей природничих наук, Музей етнографії «Самуїл та Євгенія Йонець» та зоопарк м. Радівці у супроводі вчительок Марії Поп, Іляни Штецька, Анни Чінар та Персиди Кучіча. З Реметянської школи 84 учні та 11 дорослих відвідали Музей астрономічних наук у

Бая Маре та Музей мінералогії «Віктор Гордуза» разом з учителями Лівією Роман, Танею Штецька, Анною Дубович та Анджелікою Мікулайчук. 58 дітей і 40 дорослих із школи с. Бистрий вирушили «Моканіцою». Школа с. Вишівська Красна відвідала Соляну копальню Турда та ботанічний сад із Клужа з 43 дітьми та 7 вчителями у супроводі Юри Мочернака та вчительок Діани Проданюк, Тамари Ніки, Родіки Лукачу та Віоріки Король.

Екскурсії дають дітям інтерактивний та практичний досвід навчання, який може допомогти їм краще зрозуміти теоретичні концепції та розвинути практичні навички. Вони стимулюють творчість, допитливість і інтерес до історії, мистецтва, природничих наук і літератури.

ТЕМАТИЧНА ЕКСКУРСІЯ ДЛЯ 45 УЧНІВ ШЕРБІВСЬКОЇ ШКОЛИ СУЧАВСЬКОГО ПОВІТУ

«Міжкультурність і природа» – під такою назвою відбулася тематична поїздка групи з 45 учнів, які вивчають українську мову, та п'ятих супроводжуючих учителів Шербівської школи, Сучавського повіту.

За підтримки голови СУР Миколи Мирослава Петрецького, голови Сучавської філії Іллі Саучука та за ініціативи проф. Аліни

Мазуряк, голови Шербівської організації СУРу, у співпраці з Шербівською школою, в особі директорки Сільвії Бойчук, діти отримали одне із найприємніших і багатих вражень.

Тематична подорож стала незабутнім казковим маршрутом, що розпочався в Сучаві та продовжився до Тиргу-Нямц, Кеїле Біказулуй, Червоного озера, монастиря Петру-Воде, природного парку Винетор-Нямц і Нямцького монастиря. Учні надзвичайно захопилися прогулянкою на човні по Червоному озеру, де вони дізналися захоплюючі легенди та історії цих місць.

(Продовження на 4 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

НАСИЛЬСТВО У ШКОЛАХ

Насильство у школах є три-вожним явищем, яке останнім часом набуло більшого розповсюдження. Лише у 2021-2022 навчальному році було офіційно зареєстровано понад 1800 випадків насильства в школі, до яких додаються сотні інших невідомих випадків.

Незалежно від форми, шкільне насильство зачіпає сотні вчителів, десятки тисяч учнів, включаючи їхнє право на освіту, і без чітких і рішучих заходів, а також без співпраці між усіма компетентними у цій галузі установами, з ним неможливо боротися ефективно.

З іншого боку, насильство в школах також є однією з причин відсіву учнів, ще однією серйозною проблемою, з якою стикається система освіти.

З огляду на це, депутат Микола Мирослав Петрецький попросив міністерку Ліджію Деку повідомити про конкретні заходи, які профільне міністерство планує вжити найближчим часом для зменшення насильства у румунських школах, а також про стратегію боротьби з цим явищем у середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Водночас він попросив оновлені дані щодо навчальних закладів, які склали плани протидії булінгу для захисту учнів та вчителів.

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ситуація процесу передачі землі в селі Поляни Мараморського повіту, де більшість населення складають українці, є предметом запиту, яке депутат Микола Мирослав Петрецький озвучив з трибуни Парламенту на адресу прем'єр-міністра Ніколая Чуке після того, як його повідомили про те, що в селі процедури відновлення права власності гальмують власне представники інституцій, які мають вирішувати ці проблеми.

28 квітня, під час засідання місцевої ради села Поляни, представники мерії представили ситуацію в місцевій Комісії з питань відновлення права приватної власності на землю, що зазнає труднощів в процесі реституції через відмову Полянського лісництва призначити представників у комісії з питань передачі у володіння ділянок лісу.

Йдеться про 44 ділянки з лісовою рослинністю, на які видано рішення повітової комісії про відновлення права приватної власності, з незмінним місцем розташування.

Свою позицію представники Полянського лісництва обґрунтовують тим, що ділянки мають бути передані із загального володіння у приватну власність держави, хоча вони є на старих ділянках, а деякі – за рішенням суду.

У запиті депутат послався на рішення № 395 від 13.06.2017 Конституційного суду Румунії, відповідно до якого компетентним органом для вирішення справ про відновлення права власності на ділянки лісової рослинності є повітова земельна комісія.

Микола Мирослав Петрецький попросив прем'єр-міністра Ніколая Чуке повідомити точку зору Уряду щодо ситуації з процесом передачі землі в селі Поляни та уточнити чи подібні підходи також зустрічаються в інших повітах країни.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ У ПАРЛАМЕНТІ

Численні виклики, з якими світ зіткнувся в останні роки, підкреслили необхідність зміцнення співпраці між державами, особливо сусідніми. Добросусідство, взаємна повага та співпраця між двома державами припускають взаємний обмін інформацією, ресурсами чи досвідом з метою визначення найкращих рішень у різних сферах.

У політичній заяві, виголошеній 25 квітня з трибуни Парламенту Микола Мирослав Петрецький

акцентував увагу на співпраці Румунії з сусідніми державами, особливо з Україною та Республікою Молдова, з якими ми зараз поділяємо ті самі ідеали та цінності, навколо яких будуватимемо спільне процвітаюче майбутнє у великій європейській родині.

З метою сприяння налагодженню прямих зв'язків між українськими містами і регіонами, з одного боку, та європейськими, з іншого, у контексті євроінтеграційних зусиль України, у Києві пройшов Міжнародний саміт міст і регіонів, захід в якому взяли участь Генеральний секретар НАТО, глави держав та урядів, а також офіційні особи з держав-членів Європейського Союзу, під час якого між низкою регіонів України, з одного боку, та Польщі, Чехії, Австрії, Франції, США тощо, з іншого боку, було підписано угоди про співпрацю, які прокладуть шлях до поглибленої співпраці в різних сферах.

Микола Мирослав Петрецький нагадав, що посилення діалогу та двосторонніх відносин у різних сферах, а також транскордонне співробітництво у сфері державного управління між прикордонними регіонами Румунії та України завжди були пріоритетними завданнями Союзу українців Румунії, тому в останні роки були укладені численні угоди про співпрацю між СУР та органами місцевого самоврядування, ВНЗ та неурядовими організаціями, які сприяють діалогу між культурами та зближенню між нашими народами, доводячи, що Союз завжди був і залишається міцним мостом між двома сусідніми та дружніми країнами.

Національні органи влади повинні докладати більше зусиль для підтримки наших регіонів, особливо прикордонних, використовуючи всі можливості для їх розвитку в усіх сферах, – заявив представник українців у Палаті депутатів.

РОБОЧІ ЗУСТРІЧІ

На запрошення мера Олексі Кіфи голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький взяв участь у позачерговому засіданні місцевої ради села Поляни Мараморського повіту. Село розташоване неподалік кордону між Румунією та Україною і налічує понад 9 тис. мешканців, більшість з яких – українці.

Під час зустрічі було обговорено основні проблеми, з якими стикаються мешканці села, з наголосом на покращенні їхнього життя, модернізації та розширенні інфраструктури громади тощо.

Так само було обговорено чимало тем, пов'язаних з поточною діяльністю місцевої влади, а також стан робіт з благоустрою річки Квасниця, необхідних для захисту населеного

ОГЛЯДАЧ

(Закінчення на 11 стор.

Культурна діяльність СУР

(Продовження з 2 стор.)

Момент зустрічі зі стадом зубрів із заповідника Винеторі – Нямц став унікальним досвідом, який діти запам'ятають назавжди. Чудова панорама міста П'ятра-Нямц, яка відкривалася з гондоли, зачарувала всіх присутніх. Крім того, діти мали моменти, наповнені духовністю, складаючи молитву біля мощів святого Благочестивого Паїсія Нямцького, сина України та духовного батька Молдови, хвали православного чернецтва та святого ігумена Нямцького монастиря. Цей релікварій знаходився поруч із мощами невідомого святого.

Місця вражаючої природної краси та культурного інтересу принесли дітям радість спілкування з природою та місцевими традиціями у позакласній діяльності, яка розкрила в них потяг до знань.

ТІМІСЬКА ФІЛІЯ СУР ПРОВЕЛА XI-у ВИСТАВКУ «ТВОРЦІ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА»

В останні вихідні квітня в Тімішоарі відбулася 11-а виставка «Творці українського мистецтва», організована в Українському домі при Музеї села в Банаті. Захід зібрав українських народних майстрів, місцеві ансамблі, учнів, викладачів, художників та членів комітету Тіміської філії на чолі з головою Юрієм Глебою.

Серед гостей були гості з України: проф. д-р Ірина Стець, заслужений артист України та майор Думітру Чернешов, які привезли в дар книжки, видані українською мовою, подяки для членів філії та мольберти для живопису. На заході також були присутні багато українських біженців.

На кулінарному стенді гості та учасники заходу мали змогу скуштувати голубці, пампушки, кремзлики, вареники з капустою чи м'ясом. Атмосфера була пожвавлена музикою та добрим настроєм, який підтримував гурт «Тріо Грін» з Реметя Міка під керівництвом вчителя музики Анни Грін. Також діти з «Реметянки» виступали

інструментально та вокально та декламували вірші українською мовою, а учні з села Щука, під керівництвом вчительки Міоари Чінар, декламували вірші рідною мовою та виконали кілька пісень.

Порадували присутніх гурт «Українські мрії» та Михайло Васильків, а особливо емоційно виступила народна артистка України Ірина Стець. Успішно завершилася виставка «Творці українського мистецтва», яка популяризувала українську культуру та традиції в Банаті.

У МІКУЛІ ВІДБУВСЯ ПОВІТОВИЙ ЕТАП КОНКУРСУ ДЕКЛАМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Мікульська місцева організація Сату-Марської філії Союзу Українців Румунії 23 квітня організувала повітовий етап конкурсу декламації української поезії – культурний захід, який уже став традиційним серед українців Румунії.

У заході взяли участь 31 учень Мікульської школи імені Геллерта Шандора, які навчаються українською мовою. Журі складало: Ірина Люба Горват, голова, Василь Бучута, голова місцевої організації Мікули та Маріана Рошка, голова місцевої організації Сату-Маре.

7 найкращих учнів здобули перше місце та пройшли кваліфікацію до національного етапу конкурсу, який відбудеться в Марамуреші. Як і в попередні роки, лауреати, окрім дипломів, отримали грошові винагороди.

СУР приділяє особливу увагу подібним заходам, які спрямовані на збереження духовної, культурної та мовної ідентичності українців Румунії.

ЗУСТРІЧ З ЧИТАЧАМИ, ОРГАНІЗОВАНА СОЮЗОМ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ У С. МІКУЛА

У Центрі сприяння мистецтва в селі Мікула, повіт Сату Маре, 21 квітня відбулася зустріч з читачами, організована Союзом українців Румунії – Комісія культури. Спеціальним гостем заходу був письменник Михайло Трайста, голова цієї комісії.

Михайло Трайста звернувся із закликом до читання взагалі і української літератури в Румунії, зокрема, підкресливши діяльність СУР у галузі преси та книговидавництва, яка останнім часом переживає

значне пожвавлення. Під час заходу поети Кристіан Гіка та Траян Кірікуце представили свою творчість, а поетичні моменти були збагачені мистецькою еволюцією фольклорного гурту «Брумариада», який складається з Тіки Петрошела, Валерії та Біанки Майне. Місцевий український фольклорний гурт «Мікулянка» виконував українські пісні.

У заході взяли участь члени Комітету філії СУР Сату Маре, голови місцевих організацій, учителі та українці з усього повіту. Село Мікула відоме як місце з найбільшою кількістю українців у повіті Сату Маре.

ЗАХІД ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ КНИГИ ТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЯСАХ

29 та 30 квітня в приміщенні Яської філії СУР та в бенкетному залі готельного комплексу «Молдова» відбулася акція, присвячена Всесвітньому дню книги та авторського права, а також пам'ятників та історичних місць.

Захід продовжився вшануванням пам'яті українського поета Тараса Шевченка, представивши його значення на міжнародному рівні через безліч пам'ятників, бюстів і меморіальних дошок, встановлених на всіх континентах світу. Зацікавила гостей також постать Пилипа Орлика, якого вважають батьком Європейської конституції, який провів останні дні свого життя в Яссах, де й був похований.

В акції взяли участь представники місцевої влади, Університету «Александру Іоан Куза», Національного коледжу «Октав Банчіле», діячі культури та мистецтва (письменники, музеографи, актори), представники деяких установ та організацій, з якими співпрацює

(Продовження на 6 стор.)

XXIX-а олімпіада з української мови та літератури

У м. Сату Маре 9-12 квітня пройшла XXIX-а Національна олімпіада з української мови та літератури. У цьогорічному змаганні взяли участь 68 учнів 5-12 класів і 8 педагогів з повітів Арад, Ботошан, Марамуреш, Сату-Маре, Сучава і Тіміш.

Олімпіада відбулася у Національному коледжі «Доамна Станка» в Сату-Маре, а головним партнером Сату-Марського повітового шкільного інспекторату в її проведенні був Союз українців Румунії.

На урочистому відкритті події, що відбулося в Державній філармонії ім. Діну Ліпатті м. Сату-Маре, голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький привітав присутніх у залі учнів і вчителів із здобутими досягненнями та з виходом на національний етап олімпіади з рідної мови та літератури, висловивши їм вдячність за старання та відмінні результати в навчанні.

Голова СУР також привітав збільшення кількості учасників цього змагання порівняно з попереднім роком та запевнив, що Союз українців Румунії і надалі підтримуватиме як освіту рідною мовою, так і тих, хто досягає високих результатів у навчанні – школярів та вчителів. Він нагадав, що СУР підтримав усі проведені в останні

майже тридцять років олімпіади, а на сьогодні третина заходів, організованих Союзом, присвячена підтримці освіти рідною мовою.

Депутат наголосив на важливості популяризації рідної мови, особливо серед осіб, які належать до національних меншин, оскільки мова є опорою, без якої не може існувати нація. Голова СУР підкреслив роль румунської держави у підтримці освіти рідною мовою та чудову співпрацю між Союзом та представниками центральних та місцевих органів виконавчої влади, зазначивши, що результат цієї тісної співпраці також відображається в кількості учасників цього річного змагання, значно більшій порівняно з попередніми роками.

Микола Мирослав Петрецький подякував організаторам, представникам місцевої адміністрації – префекту Раду Році, голові повітової ради Патакі Чабі, які, незважаючи на подвійне свято в православному і католицькому календарях, вшанували цю подію своєю присутністю, а також членам Сату-Марської філії СУР, які доклали значних зусиль для успішного проведення цього заходу.

Голова СУР підкреслив також, що молоді українці з розумінням прийшли на підтримку українських біженців, а їхні зусилля відзначив навіть міністр Лучіан Боде, який нещодавно на спеціальній події, організованій в головному приміщенні МВС, нагородив понад 60 учнів з українських населених пунктів.

V-ий клас

I премія – Анна ЛАВЕР, Гімназійна школа с. Кривий, Марамороський повіт

II премія – Емануєла БУМ-БАР, Гімназійна школа с. Рускова, Марамороський повіт

III премія – Маруся ДОБРОЦКІ, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

Відзнака – Маріана МЕЛЬНИЧУК, Гімназійна школа с. Щука, Тіміський повіт

VI-ий клас

I премія – Крістіан-Ніколас КОВАЧ, Гімназійна школа с. Ремети, Марамороський повіт

II премія – Маріана-Аліна ПІТУЛЯК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

III премія – Джорджіана-Елена ФЕР-

СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ XXIX ЕТАПУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЛІМПІАДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

КАЛ, Гімназійна школа с. Палтіну, Сучавський повіт

Відзнака – Сара-Алесія ЦЮДІК, Гімназійна школа с. Щука, Тіміський повіт

Відзнака – Данієла-Елена КРАМЕР, Гімназійна школа с. Палтіну, Сучавський повіт

VII-ий клас

I премія – Флоріка ЮРКУЦ, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

II премія – Соня-Марія ЛУПШАНЮК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

III премія – Андрея-Анкуца БОЧКОРЕК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

Відзнака – Карла-Делія КО-ЗАЧУК, Гімназійна школа с. Балківці, Сучавський повіт

VIII-ий клас

I премія – Ірина-Сабріна БОЙЧУК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

II премія – Лоредана-Анела ПІТУЛЯК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

III премія – Руксандра ФРАСІН, Гімназійна школа с. Вишня Рівна, Марамороський повіт

Відзнака – Феліція РЕКАЛО, Гімназійна школа с. Щука, Тіміський повіт

(Закінчення на 11 стор.)

Культурна діяльність СУРу

(Продовження з 4 стор.)

Яська філія, велика кількість біженців, членів і симпатиків філії.

Після представлення почесних гостей дійство продовжилось документальним фільмом, представленим головою філії Віктором Григорчуком, який нагадав найважливіші та значущі дані, факти та інформацію про події, відзначені з цієї нагоди. Літературно-музичну програму підтримали професор Отілія Захаров та спеціальний хор, що складається з українських біженців, які оселилися в Ясах. На завершення представники біженців та присутні письменники виступили з декламацією віршів.

ТУЛЧАНСЬКА ФІЛІЯ СУР ПРОВЕЛА «ЗУСТРІЧ ІЗ СИНАМИ СЕЛА» У СФИНТУ-ГЕОРГЕ

У Сфинту Георге, у серці Дельти Дунаю, відбувся особливий культурний захід під назвою «Зустріч із синами села», організований філією СУР Тулча за фінансової підтримки Союзу українців Румунії. На заході відбулася презентація традиційних українських пісень у виконанні вокальних колективів місцевих організацій з Караорману, Финтина Маре, Суліни, а також дитячого вокального гурту «Катерлезька зоря» та дорослого вокального гурту «Чорне

море» приймаючої організації.

Оскільки дійство було прирівняне до святого покровителя місцевої церкви, воно дало мешканцям і туристам можливість побачити особливе шоу, сповнене традицій і колориту. Радість та ентузіазм місцевих жителів були очевидними, а подія стала наочним доказом того, що традиції та звичаї українців не загинуть.

Оскільки церковні свята, як правило, є приводом для радості, місцева організація с. Мурігйол прийняла колег із Чукурови, Теліци та Тулчі з розпростертими обіймами. Це зміцнило зв'язки між українськими громадами та заклало нові мости співпраці. Організація культурних заходів є важливою для збереження та популяризації культурної спадщини української громади. Тому для філії Тулча захід «Зустріч із синами села» став ще однією можливістю відзначити українські культурні традиції та звичаї.

«УКРАЇНСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ»

Усі, хто відгукнувся 22 квітня на запрошення Корнуцельської організації СУР (Караш-Северін) і взяв участь у заході «Українські вечорниці», з радістю та емоціями знову пережили традицію мину-

лих вечорниць. Вовняні прядки, розповіді, пісні дитинства, костюми з традиційними мотивами, добірні страви та гарний настрій – це лише частина елементів, які відтворювали атмосферу старовинних посиденьок.

Голова філії СУР Караш-Северін Даніель Басараба зазначив, що захід спрямований не лише на пам'ять про українські культурні традиції, але й на їх збереження та популяризацію: «Ми намагалися, і сподіваюся, що нам це вдалося, створити незабутні спогади, спрямовані сприяти збереженню та передачі української культурної спадщини».

Подія стала унікальною нагодою для людей громади зустрітися, знову пережити традиції старожилів, розділити радість і хвилювання моменту, дізнатися більше про українську культуру та зміцнити свою культурну ідентичність.

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ І ТАНЦІВ У СЕЛІ РУСКОВА

7 травня Марамороська філія Союзу українців Румунії організувала у селі Рускова захід «Пісні і танці у долині річки Рускова», під пильною увагою голови місцевої організації СУР у Рускові Пінті Марічука та голови Марамороської філії СУР, проф. Мирослава Петрецького.

На відкритті заходу голова СУР, депутат Микола Мирослав Петрецький наголосив на тому, що українська громада у Рускові свято береже свою культуру, традиції та звичаї, подякувавши, водночас усім причетним до організації заходу та місцевій владі за гарну співпрацю з Союзом українців Румунії.

Також виступили генеральний секретар СУР, пані Ірина-Люба Горват, перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, а також інші члени Ради СУР, які у своїх промовах говорили про роль і внесок СУР у збереження та популяризацію національної, мовної, культурної та релігійної ідентичності українців Румунії та про зусилля Союзу українців Румунії у забезпеченні спадкоємності української культури, традицій та мови.

Захід завершився чудовим концертом за участі художніх колективів з населених пунктів Рускова, Вишня Рівна, Мікула, Вишівська Долина, Вишівська Красна, Поляни та Кривий.

Пісні і танці є невід'ємною складовою української культури та передаються з покоління в покоління. Вони відіграють особливу роль у забезпеченні спадкоємності українських традицій. Завдяки їм, членам громади вдається зберігати традиції для прийдешніх поколінь, насолоджуючись, водночас, можливістю відзначати та популяризувати ідентичність та культуру української меншини в Румунії через

СУР ЗАСУДЖУЄ СТАВЛЕННЯ ОКРЕМИХ ПОСАДОВИХ ОСІБ У ВЕРХНІЙ РІВНІ

Марамороська філія Союзу українців Румунії 22 квітня організувала в приміщенні організації СУР у селі Верхня Рівня повітовий етап 24-го Конкурсу декламування української поезії. Організатори присвятили цей захід учням, їхньому освітньому розвитку, любові до рідної мови та почуттю приналежності до спільноти, яка зберігає свої цінності та культуру.

Вражаюча кількість учасників та ентузіазм дітей щодо участі у цьому важливому для української громади заході викликали невдоволення деяких місцевих посадовців, ефемерних на своїх посадах, із зарозумілим і деструктивним ставленням, які спробували зіпсувати радість дітей та їхніх родин, вдаючись до підлих і нищих дій.

З метою залякування учасників, після дзвінка на єдиний номер екстрених служб 112, з міста Сігету Мармацієй, тобто з 20-ти кілометрової відстані, був викликаний екіпаж поліції для оцінки УВАГА! законності паркування автомобілів, на яких батьки приїхали до населеного пункту, щоб підтримати своїх дітей на конкурсі, мета та масштаби якого не мають нічого спільного зі ставкою особи, яка зробила цей виклик.

Це єдиний населений пункт, де відбулося подібне залякування, спрямоване на перешкоджання організації подібних культурних заходів, особливо для дітей, з яким СУР зіткнувся за понад 33 роки своєї діяльності, а це тисячі заходів, організованих у понад ста населених пунктах у 13 повітах Румунії, де проживають українці.

На жаль, це не поодинокий випадок для Верхньої Рівни населеного пункту в якому українці складають більшість. У минулому ще були ситуації, коли Союз українців Румунії сти-

кався з різними перешкодами у своїй діяльності з організації культурних заходів, присвячених збереженню української культури, оскільки місцева влада відмовилася давати дозвіл на їх проведення у громадському місці. Наприкінці минулого року начальник місцевого відділку поліції намагався перешкодити проведенню такого заходу, чинячи тиск на членів повітового та центрального проводу СУР і намагаючись ввести їх в оману щодо неможливості проведення культурних заходів навіть на приватній земельній ділянці.

Проте, незважаючи на ці прикрі факти, 29 квітня у тому ж населеному пункті – Верхня Рівня, у приміщенні місцевої організації Союзу українців Румунії, відбувся національний етап Конкурсу декламування української поезії, під час якого були нагороджені й учні-учасники повітового етапу Олімпіади з української мови та літератури та повітового етапу Конкурсу декламування української поезії. Рада Союзу українців Румунії висловлює свою публічну надію, що святковий для учнів момент не був затьмарений і цього разу ретроградними діями, які не роблять честі тим, хто їх ініціює.

Союз українців Румунії у своїх зусиллях щодо просування та підтримки освіти рідною мовою, освітнього шляху та розвитку всіх учнів, які навчаються українською мовою, не буде заляканий такими діями, не зупиниться і не буде перешкоджати таким проявам недоброзичливості. СУР продовжуватиме організовувати культурно-мистецькі заходи з такою ж відданістю та турботою про громаду, яку він представляє, і рішуче виступатиме проти будь-яких порушень закону.

ПОВІТОВИЙ ЕТАП КОНКУРСУ ДЕКЛАМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ У СЕЛІ ВЕРХНЯ РІВНА

Відданість педагогічного колективу, постійна підтримка Союзу українців Румунії та велика прихильність батьків перетворили повітовий етап XXIV конкурсу декламування української поезії, організований Союзом українців Румунії – Марамороська філія, 22 квітня, у селі Верхня Рівна, у момент успіху та задоволення, яке перевищило його власний рекорд участі.

Рідна мова, необхідна для розвитку ідентичності, почуття культурної приналежності та зміцнення міжособистісних зв'язків і зв'язків між поколіннями, зібрала у Верхній Рівні, як і на Олімпіаді з української мови, значно більшу кількість учасників порівняно з попередніми випусками. Рівень підготовки та талант, який виявили учні у знанні рідної української мови, вражають.

Голова СУР Микола Мирослав Петрецький, офіційний гість заходу, постійний прихильник еволюції освіти та поглиблення вивчення рідної мови, зворушено згадував внесок у його формування та прищеплення любові до української рідної мови вчителя і класного керівника, які керували його кроками. Він говорив про участь і роль учителя у створенні стимулюючого освітнього середовища, яке допомагає учню зміцнити знання рідної мови. Голова СУР не оминув активну роль батьків у підтримці вивчення дітьми української мови. «Я наголошую на зусиллях викладачів, колег з СУР протягом багатьох років, щоб в результаті цих зусиль сьогодні ми вийшли на олімпіаду з української мови майже на 50% більше, ніж минулого року. Результати набагато кращі. Подібне я спостерігав і на конкурсі декламування української поезії», – підкреслив Голова СУР.

У Марамуреші понад 150 учасників взяли участь у повітовому етапі конкурсу. Микола Мирослав Петрецький запевнив, що СУР докладав і докладе зусиль для підтримки учнів, викладачів і загалом освіти рідною мовою, яка є необхідною для існування української громади: «Без молоді і без освіти рідною мовою ми не можемо забезпечити собі майбутнє».

Голова Марамороської філії Мирослав Петрецький подякував учням і вчителям, які направляють дітей у цю чудову навчальну подорож, за інтерес, який вони виявляють до української мови, і за захоплення, яке вони демонструють через поезію.

До складу журі увійшли голова сурівської організації у Лузі над Тисою Анна Самбор, Михайло Мачока, голова організації в селі Поляни, перший заступник СУР, Василь Пасенчук, Анна Бойчук, вчителька школи Верхня Рівна та інспектор української мови, Галина Мікулайчук. Перед врученням призів комітет привітав учнів,

закликаючи їх продовжувати читати та вчитися. 14 учнів отримали перше місце, 10 – друге місце, 9 учнів отримали третє місце, 9 учнів отримали відзнаки, 48 отримали приз за участь, а спеціальний приз отримала учениця Колопельник Сіміна з Реметської школи.

Учні IV-XII класів також повинні були прочитати текст з першого погляду. Додатковим аспектом, який оцінювали організатори, був народний костюм, притаманний місцевості кожного з учнів, деталь, яка додавала краси та колориту заходу та демонструвала, що школярі пишаються українською культурою та традиціями.

Зі свого боку Іван Рускован, заступник мера села Верхня Рівна, Лукреція Семенюк, директор школи с. Поляни, Марія Папарига, директор школи с. Вишівська Долина, Марія Штефан, директор школи с. Ремети, Ярина Йордакіану, голова організації села Бистрий, та Василь Куреляк, директор педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка, подякували учням за інтерес до української мови та участь у конкурсі.

Активна участь у Конкурсі декламування української поезії в селі Верхня Рівна, є яскравим доказом відданості учнів та громади загалом заохочувати та популяризувати українську культуру в Румунії, і організатори вже чекають наступний етап.

СУР приділяє особливу увагу подібним заходам, які спрямовані на збереження духовної, культурної та мовної ідентичності етнічних українців Румунії.

Вшанування пам'яті Івана

Вшанування пам'яті першого українського прозаїка у Румунії Івана Федька відбулося 20 квітня 2023 року в місті Сату-Маре. Іван Федько є автором першої книги українських оповідань «По новому шляху», яка вийшла у світ у 1960 році.

Цього року Івану Федьку сповнилося би 85 років, однак смерть обірвала життєву і творчу дорогу письменника, коли йому тільки що минуло сорок років. У вшанувальних заходах, присвячених Івану Федьку, взяли участь представники Союзу українців Румунії, Сату-Марського повітового центру збереження та популяризації традиційної культури, члени фольклорного ансамблю Бухарестської філії СУРу «Перемога» та бухарестського фолк-гурту «Брумариада», й не востаннє, донька й внучка письменника Віолета Морар та, відповідно, Іріс Адіна Морар.

Генеральний секретар СУРу та голова Сату-Марської філії СУРу Ірина-Люба Горват подає деталі про відзначення 85-ї річниці від дня народження Івана Федька: «Вшанувальний захід, присвячений українському письменнику Івану Федьку, був організований Сату-Марським повітовим центром збереження та популяризації традиційної культури та Сату-Марською філією Союзу українців Румунії. Захід розпочався біля меморіальної дошки, встановленої

на честь відомого українського письменника на фасаді Сату-Марського будинку вчителів, де він тимчасово працював. Тут я представила кілька аспектів з життя й творчості Івана Федька, відмітивши його роль у розвитку української літератури і не лише. Іван Федько є автором першої книги українських оповідань «По новому шляху», яка вийшла у світ в Бухарестському літературному видавництві у 1960 році. Книга була написана в період, коли українська література в Румунії робила перші кроки до свого становлення. Іван Федько народився у селі Верхня Рівня Марамороського повіту, але він працював з 1967 року та до кінця свого життя 13 вересня 1979 року, в місті Сату-Маре. Саме тому ми щороку організовуємо тут вшанувальний захід, присвячений йому постаті. Культурний захід продовжився у приміщенні Повітового центру збереження та популяризації традиційної культури, де про літературний доробок Івана Федька та про його великий внесок у розвиток української літератури та українства Румунії говорили письменник Михайло Трайста, голова Бухарестської філії СУРу, директор Сату-Марського повітового центру збере-

ження та популяризації традиційної культури Роберт Ласло та директор TV1 Сату-Маре та радник Сату-Марської філії СУРу Феліціан Поп. Зворушливі слова промовила донька письменника Віолета Морар, яка

представила постать Івана Федька з точки зору родинних спогадів. Літературний талант Івана Федька успадкувала його внучка Іріс Адіна Морар, дуже талановита поетеса, авторка вже 2 збірок віршів, яка в свою чергу розповіла про видатну особистість свого дідуся. Під час культурного заходу виступили фольклорний ансамбль Бухарестської філії СУРу «Перемога – Вікторія», який виконав кілька українських пісень та бухарестський фольклорний гурт «Брумариада». Завершився вшанувальний захід, присвячений Івану Федьку, покладанням вінків до могили письменника на кладовищі, розміщеному на вулиці Родней у місті Сату-Маре. Ми дуже задоволені, що так багато людей прийшли вшанувати пам'ять Івана Федька з нагоди 85-річчя від дня його народження, тому що дійсно він заслуговує всієї нашої поваги.»

Директор TV1 Сату-Маре та радник Сату-Марської філії СУРу Феліціан Поп розповідає про те, чому був організований вшанувальний захід, присвячений Івану Федьку, саме в місті Сату-Маре: «Український письменник Іван Федько, народжений у Верхній Рівні Марамороського повіту, викладав румунську мову та літературу в Ліцеї №3 у Сату-Маре. Він працював також в Сату-Марському будинку вчителів.

Повітовий центр збереження та популяризації традиційної культури щороку у своєму плані культурних подій, передбачає відзначення пам'ятних дат і ювілеїв, як, наприклад, Івана Федька. 15 квітня виповнилося 85 років від дня народження Івана Федька. Ми вважали за потрібне відзначити цю важливу дату для української літератури, і разом із Союзом українців Румунії ми організували ряд заходів, щоб віддати шану пам'яті Івана Федька. Для нас важливе те, що Іван

Федько є творцем сучасної української літератури в Румунії, виразником новаторства літературної мови. Він був дуже популярною та відомою людиною і був дуже добре сприйнятий румунськими літературними колами. До речі, він сам переклав окремі свої оповідання, написані українською мовою, на румунську, що свідчить про його відкритість і до румунської культури. Думаю, що він вважав себе своєрідним містком між українською та румунською літературами.»

Старша донька письменника Віолета Морар представила Івана Федька з точки зору родинних спогадів, а саме як люблячого батька та зразкового чоловіка: «Доброта і почуття гумору були основними, домінуючими рисами, які робили його особливим. Крім спокою в очах і відкритої усмішки, батько завжди виявляв особливу лагідність. Спокій і тепло його душі зробили його найкращим і особливим батьком у моїх очах і в очах моєї молодшої сестри Нарциси, і він справді був таким. Він знав, як нас розговорювати та потішати, але він також знав, як показати нам, коли ми не мали правди, не завдаючи нам клопоту. Він знав, як пояснити нам, що означають труднощі життя, але також знав, як примирити нас, коли найбільші проблеми дитинства та юності, нібито, завдавали нам клопоту. Я чітко пам'ятаю, як у дитинстві я хвилювалася, що ніколи не знайду такого турботливого і люблячого чоловіка, як мій батько, я думала, що він забрав всю любов цього світу, щоб віддати її нам, тобто нашій мамі, Віоріці, моїй сестрі Нарцисі, та мені – Віолеті, – букет квітів його життя. Я також з великою приємністю пригадую, як мій батько супроводжував мене кожного року на початку літніх канікул до дідуся, до Верхньої Рівни, де я народилася і забирав мене на початку вересня, коли я розлучалася з друзями, з моєю бабусею і вуйком Юрою та

моїми двоюрідними братами Артуром та Ігорем. Його секретною зброєю було слово, добре слово, солодке слово, терпіння й відданість. В книзі «Новели» батько залишив мені автограф. Він написав, що хоче, щоб я стала кращою за нього. Він мав на увазі

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія
Фото авторки
(Закінчення на 9 стор.)

Федька і Сату Маре

(Продовження з 8 стор.)

письменництво, тому що відчув у мені любов до письма та творчості. Його талант успадкувала не я, а Іріс, моя дочка, яка нещодавно випустила свій другий збірник віршів під назвою «Нерівні почуття». Він легко заводив друзів, люди були раді мати його поруч. Я пам'ятаю, як він розповідав мені та Нарцисі про дружбу, про те, що це пожива для душі та що справжня дружба виходить за межі неба. Я хотіла би, щоб він міг перелетіти небеса і насолоджувати наші дні, як тільки він умів це робити, але він зарано пішов. Мені було 18 років, Нарцисі – 13. Він пішов занадто рано. Ми нуло багато часу, поки спокій його обличчя перестав вкрадати наші сльози й лише тоді ми зрозуміли, наскільки сильна є і залишиться пам'ять про нього в наших душах. Так, тату, ми пишаємося тим, що ти був і є нашим, так само, як ти пишався б нами, нашими родинами, своїми красивими та розумними онуками, Флавієм та Іріс, твоїми нащадками, наділеними якостями й твоїм талантом, з якими з любов'ю і побожністю живляться, щоб виростати гарно і відповідально.»

Ми запросили голову Бухарестської філії СУРУ, письменника Михайла Трайсту, який родом теж з Верхньої Рівни, прочитати фрагмент з творчості прозаїка Івана Федька. Михайло Трайста вирішив зачитати фрагмент з новели «Син».

«— Незабаром мене покличуть!

— І що ти казатимеш?

— Ще не знаю.

Стоять обидвоє у довгому коридорі суду, він з восковим обличчям, а вона ніби пригорщами наклала зморшки на чоло. Сунуть повз них люди, розпитують і розмовляють про різне, сваряться чи сперечаються, а вони стали біля вікна, крадькома спостерігають одне за одним, обоє затоплені думками про власне життя, та, ось, один не дає другому жити спокійно.

Це були Калина і Степан, сестра і брат. Вчора по обіді, коли стрінула Калина брата в дверях і побачила, як він виглядає, зрозумі-

ла вмить, що з ним знову щось трапилось. А він присів край дверей на стільчику, глянув на неї своїми зеленими очима і лише вона зрозуміла, скільки почуттів містили в собі

ті очі й той погляд. Старша за Степана на п'ять років, Калина виростила брата на своїх руках, бо мати при пологах померла, а батько снував сюди й туди всіма закутками країни, де заробіток був кращий. Тож й на Калину припала доля молодшого брата. І вона носила його за собою, годувала чим Бог дав. Деколи й пестила, бо так створено людину, аби вона виражала ті почуття, яких сама не зазнала в певну пору життя. А кому її було пестити? Прийшла на світ першою в сім'ї і дивилася широкими запитливими очима, чому ж то батько кидається на всі боки, аби на прожиток заробити, а мати бере сапу на плечі і йде до сусідки, щоб відробити вчорашнє сапання. Тож кому взяти на руки Степана і заспівати йому колискової та приголубити так, як ніколи її не голубили і не співали?

Виростаючи вдих, допомагали одне одному, радилися, тішились успіхами і смутились при невдачах, навчалися пізнавати світ та людей. Коли Калина виходила заміж за Георгія, порадила і з ним, чи правильно поступає.

— Гей випиває частенько, — відповів він. — Та коли ви любитеся, то все може гаразд влагодиться.

І справді, Георгій перестав частенько заходити до корчми, зайнявся своїм господарством та сім'єю. А коли почали будувати у близькому містечку металургійний завод, то найнявся там робітником, а через кілька років перейшов з сім'єю жити до міста. Степан, залишившись жити на невеличкому батьківському господарстві, подався і собі працювати до міста, та жити туди де переходив.

— Не годиться продавати батьківську хату, — відповідав. — Та й старого на кого ж залишити?

Їхав вранці до міста на роботу, а ввечері вертався додому. Коли одружувався з Оленою, й собі порадився з сестрою.

— Дівка вона непогана, але чомусь занадто мовчазна, відлюдкувата якась. І багатства у неї — що кури несуть. Та коли любитеся...

— Менше буде сварки в хаті. А що небагато, то не біда, лиш би роботяща та приязна.

Батько не вмішувався в їхній вибір: не радив, не відраджував. Життя, здавалось, увійшло в своє русло, несучи їх на своїх хвилях

у вічне завтра. Тільки Степан почав з часом сумувати: дітей в них не було. Ходив з Оленою до лікарів, посилав на курорти — даремно. Тому й дивився деколи із заздрістю на сім'ю сестри, яка привела на світ аж чотирьох: двох хлопців і двох дівчаток, одне від іншого гарніше. Коли навідувався до них, а заходив часто, виймав з кишені цукерки і розділяв дітям. Ті бігали навколо нього, лазили по колінах, розказували різні свої пригоди.

Калина дивилася співчутливо на брата, а одного разу таки сказала:

— Ти всиновив би якогось хлопчика, все-таки на старість буде поміч.»

Іван Федько народився 15 квітня 1938 року в селі Верхня Рівна Марамороського повіту. Закінчив початкову школу в рідному селі, а 1950-го року вступив до Української педагогічної школи міста Сігету Мармаціей, де викладач та поет Денис Онишук (давно покійний) відкрив йому шлях у світ літератури. У цих учнівських роках Федько дружить з майбутнім письменником Степаном Ткачуком (зараз теж покійним). Після закінчення педагогічної школи Іван Федько працював учителем в рідному селі та інших марамороських селах, а також вчився на заочних курсах філологічного факультету українсько-румунського відділення Бухарестського університету. Між 1962 і 1966 роками він був директором школи в місцевості Бирсана Марамороського повіту, після чого до самої невблаганної смерті працював викладачем румунської мови в ліцеї №3 міста Сату Маре. Іван Федько дебютував у 1958 року в газеті «Новий вік». Письменник активно співпрацював з виданнями «Серпень» (1964), «Наші весни» (1972) та «Обрії» (I — 1979, II — 1981). Іван Федько є автором першої збірки українських оповідань «По новому шляху», яка вийшла у світ в Бухарестському літературному видавництві у 1960 році та книги «Новели» (1977). Книга «Обірваний політ» побачила світ після його переходу у небуття, в 1979 році. Іван Федько почав писати у другій половині шостого десятиріччя, і в більшості оповідань першої збірки протиставлені два світи — старий та новий. Для того, щоб показати становлення нового світу він часто повертається — для контрасту — у минуле, або в повоєнні роки сільського життя, яке він добре знав з власного досвіду та з літератури. Попри типічні у свій час сюжетні мотиви, спосіб осмислення сюжетної канви, йому характерне тісне наближення до людського болю, душевних переживань, а ще міжлюдських відносин, бо автора цікавило насамперед винести перед читачем людське.

XXIV-ий НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ДЕКЛАМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Ми запросили вчительку пенсіонерку АННУ САМБОР з Луга над Тисою Мараморського повіту, заступницю голови СУРу та голову журі конкурсу, розповісти як пройшло це змагання та значення конкурсу. Ось, що вона сказала: «Така подія вже увійшла у план роботи Мараморської філії СУРу. У конкурсі взяли участь учні, які завоювали перші місця на повітових конкурсах декламування української поезії Мараморощини, Сучави, Ботошан, Тімішу, Караш-Северину, Араду, Сату Маре. Всіх учнів було понад 60. До складу журі конкурсу цього року увійшли: АННА САМБОР, МИХАЙЛО ТРАЙСТА, ВАСИЛЬ ПАСЕНЧУК, КОНСТАНТИНА БУРСУК ТА ВАСИЛЬ БІЛАН. Цього дня була приємна весняна погода, діти заповнили подвір'я і голос їх лунав далеко. На свято голова Мараморської філії Мирослав Петрецький запросив гостей з України, із Закарпатської області. Свято відкрив голова Мараморської філії СУРу, який представив гостей, а потім надав слово депутату МИКОЛІ МИРОСЛАВУ ПЕТРЕЦЬКОМУ, який виступив з вітальним словом. Опісля, я, як голова журі, уточнила ще деякі дані з регламенту конкурсу, яких мали дотримуватися члени журі. Вже відомо те, що в конкурсі беруть участь учні від підготовчого класу до ліцею включно. Починаючи від четвертого класу, учні читають незнайомий текст підібраний відповідно до їх віку. Мета конкурсу – це розвинути у дітей любов до поезії, у першу чергу, потім збагатити знання з української літератури, прищепити їм любов до рідної мови. Щоб добитися цього, члени журі слідкують за підібраним віршем, чи він підходить до віку учня, авторів віршів, декламуванням, правильним наголосом, вимовою, одягом, як пред-

конкурсу є переважно усвідомлення учнями важливості українських творів. Моє головне завдання, як викладача української мови, у вихованні молодого покоління є прищеплювати любов до рідної мови, до рідного слова, щоб дитина відчувала у своїй душі ту красу та емоційне забарвлення рідної української мови. І тоді діти ніколи не будуть байдужими до нашої мови та гарної української поезії. Саме тому і надалі учні нашої школи будуть брати участь у таких конкурсах, як Конкурс декламування української поезії.»

САРА-МАРІЯ ГОЩУК, учениця шостого класу восьмирічної школи з Вишавської Долини, підготовлена вчителькою **МІХАЄЛОЮ РУСНАК**, отримала першу премію. Вона продекламувала вірш:

– «А як же гарно квітнуть вишні» Надії Красоткіної.

«А як же гарно квітнуть вишні,

Немов облиті молоком.

Стоять чарівні, білі, пишні

Побіля хат усіх рядком.

І стільки в них краси і світла,

Така безмежна таїна...

А он і груша вже розквітла,

А он іще, та й не одна.

І яблуні стоять рожеві,

То ж починають теж цвісти.

А зовсім скоро дні

травневі,

Та й буде швидко все рости.

А дощ пройде і потепліє,

І випнеться усе з землі.

І зацвіте, зазеленіє,

Зарозкошує у теплі.

А там, дивись, прилине літо,

Достигнуть ягідки усі.

А скільки ж буде того цвіту

В краплистій лагідній росі...

Таке ото одвічне диво –

Тепло усім життя дає.

Ох, як же навесні красиво

І скільки щастя в цьому є!»

Учителька української мови школи села Палтину Сучавського повіту **КОНСТАНТИНА БУРСУК** була членом журі Національного конкурсу декламування української поезії. Вона поділилася своїми враженнями:

«Учні мали особливі виступи. Вони декламували вірші як з творів українських поетів-класи-

ків, так сучасних. Їм вдалося вразити нас своїми виступами. Журі часто стикалося з труднощами у встановленні ерархії через високий рівень, до якого піднялися учасники. Сучава мала гарні результати. Учні початкової та загальної школи посіли другі й треті місця, а старшокласники отримали перші місця у дев'ятому, десятому та одинадцятим класах, а друге місце в дванадцятому класі. Це був унікальний досвід,

сповнений емоціями, з яким я поділилася зі всіма учасниками. Дякуємо всім організаторам СУРу, пану депутату Миколі Мирославу Петрецькому, Мараморській філії СУРу, інспектору Іллю Саучуку.»

Учителька української мови у Сучавському Національному коледжі імені Міхая Емінеску **ДЕЛІЯ МАРТІНЯК** наполегливо виховує в учнів любов до рідної української мови, літератури, рідного краю та його традицій. Делія Мартіняк розповідає про результати, отримані учнями, підготовлених нею, на Національному конкурсі декламування української поезії:

«Я дуже щаслива, що разом з моїми учнями, яких я приготувала, досягли таких гарних результатів на конкурсі декламування української поезії, який відбувся 29 квітня у Вишній Рівні Мараморського повіту. Таким чином, **Александра Ямніцкі**, учениця дев'ятого класу Національного Радівецького коледжу імені Еудоксії Гурмузаке, отримала першу премію, **Іоан Герман** учень десятого класу Православної Сучавської теологічної семінарії отримав

першу премію та **Анна Шойман**, учениця одинадцятого класу Сучавського Національного коледжу імені Петру Рареша, здобула теж першу премію. Декламовані вірші належали відомим поетам, таким як Степан Олійник, або менш відомим нашим читачам, таким як Андрій Любка або Людмила **Легостаєва**. Незважаючи на те, що я не була присутня на конкурсі у Вишній Рівні, я переживала здалеку разом з дітьми. Цей конкурс відбувся скоро після олімпіади з української мови та літератури, на якій сучав-

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

Фото авторки

(Закінчення на 12 стор.)

ставляється учень й як читає. Із задоволенням можу заявити, що рівень підготовки учнів зростає з року в рік. Вчителі стараються давати правильні поради, вказівки, правильно підбирати вірші до віку дітей. Цього року вразило до сліз те, що учні читали й вірші сучасних поетів, на сучасну тематику, про становище в Україні. Як зазвичай, всі учні були нагороджені за участь, всі вони переможці. А серед них були нагороджені першими преміями 14 учнів, другими, третіми преміями та відзнаками. Йде мова про грамоти та грошові премії. Учні були задоволені, а також викладачі, які їх приготували, а так само родичі, які їх супроводжували.»

Учителька **МІХАЄЛА РУСНАК** викладає українську мову та літературу у восьмирічній школі в селі Вишавська Долина Мараморського повіту. Вона розповідає про роль вчителів української мови у вихованні у дітей почуття любові до рідного слова: «Цей конкурс має на увазі експресивне декламування, інтонацію та дикцію віршів. Тому метою цього

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

(Продовження з 3 стор.)

пункту від повеней, роботи, які були передбачені законом про держбюджет, відповідно до запропонованих поправок.

Мер та місцеві обранці подякували депутату за підтримку, надану Полянам, в тому числі за отримання фінансування, передбачено законом «Про Державний бюджет на 2023 рік», а також у вирішенні проблеми з дровами та утримання центру первинної медико-санітарної допомоги в громаді.

Микола Мирослав Петрецький запевнив присутніх у своїй подальшій підтримці в реалізації проєктів на благо мешканців села Поляни.

ЗАКОРДОННІ ПОЇЗДКИ

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, 20 квітня на запрошення Офісу Президента України, взяв участь у Міжнародному саміті міст і регіонів, який пройшов у Києві на тлі агресії Російської Федерації проти України.

У заході взяли участь понад 140 офіційних осіб із 17 країн світу, а також президент України Володимир Зеленський, генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг, прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, спікер Верховної Ради Руслан Стафанчук, представники Офісу Президента України, обласних військових адміністрацій та чимало партнерів з Європи та Америки.

Саміт було організовано з метою сприяння налагодженню прямих зв'язків між українськими містами і регіонами, з одного боку, та європейськими, з іншого, у контексті євроінтеграційних зусиль України.

У рамках заходу Микола Мирослав Петрецький провів низку зустрічей із головами Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької, Миколаївської обласних військових адміністрацій та обласних рад, які Союз українців Румунії підтримує з перших днів російського вторгнення в Україну, а з деякими з них уклав угоди про співпрацю. Голова СУР розповів про постійну та багатовимірну підтримку, яку Румунія загалом і СУР зокрема надають Україні та українським біженцям як в Румунії, так і в Україні.

Також було проаналізовано шляхи розширення співпраці між українськими областями та румунськими повітами, в тому числі на рівні міст, у таких сферах, як цифровізація, підтримка бізнес-середовища, культура, освіта тощо. Голова СУР наголосив на історичному шансі української влади прискорити процес європейської інтеграції та підтвердив готовність Румунії поділитися досвідом, а також надати можливі рішення та моделі передової практики в різних сферах спільного інтересу.

Під час розмови із заступником голови Офісу президента України Олексієм Кулебою та заступником голови Верховної Ради України Олександром Корнієнком були обговорені можливості зміцнення співпраці між Румунією та Україною у сферах, що становлять інтерес для обох сторін, з наголосом на необхідності посилення міжпарламентської співпраці, в тому числі на рівні комітетів і груп дружби. Микола Мирослав Петрецький вкотре наголосив на твердій підтримці Румунією України, в тому числі на рівні парламенту, який прийняв Декларацію про засудження повномасштабного російського вторгнення в Україну чи про засудження Голодомору в Україні 1932–1933 років.

Українські співрозмовники подякували Румунії, румунському народу, а також Союзу українців Румунії за значну підтримку України та українського народу, що потерпає від війни, яка триває вже понад рік.

Також у Києві депутат Микола Мирослав Петрецький зустрівся з радником прем'єр-міністра Словаччини з питань транскордонного співробітництва Едуардом Бурашем. Дискусії зі словацьким посадовцем були зосереджені на підтримці України та моделях передової практики, а також на зміцненні співпраці між прикордонними регіонами Румунії, України та Словаччини з наголосом на ролі національних меншин у розвитку міжрегіонального співробітництва.

У цьому контексті Микола Мирослав Петрецький був нагороджений головою Палати регіонів Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України Віктором Микитою на знак вдячності та подяки за активну участь у розвитку та зміцненні румунсько-українських відносин.

(Продовження з 5 стор.)

IX-ий клас

I премія – Петронела ПЕРДЕЙ, Технологічний Коледж, Радівці, Сучавський повіт

II премія – Меліса

КУЧІЧА, Теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт

III премія – Джорджіана КОВАЛ, Технічний Коледж харчової промисловості, Сучава

Відзнака – Марія РЕКАЛО, Теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт

Відзнака – Іоана ВОЛОШИН, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

X-ий клас

I премія – Ніколає ГАВРІЛОЄ, Теологічна православна Семінарія ім. Митрополита Дорофтея, Сучава

II премія – Ніка-Анджеліна МОЛДОВАН, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

III премія – Клаудіо-Маріано ОЛІВЕЙРА КУТ, Теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт

Відзнака – Ясмiна-Марія КЛЕМКОВИЧ, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ XXIX ЕТАПУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОЛІМПІАДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

XI-ий клас

I премія – Анна ШОЙ-МАН, Національний Коледж «Петру Рареш» Сучава

II премія – Ясмiне-Міхаєла НІСТОР, Педагогічний ліцей ім. Тараса

Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

III премія – Мариніка ОНА, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

Відзнака – Даяна Еліза БЕРЕЗОВСЬКІ, Технологічний Коледж ім. Лацку Воде, Серет, Сучавський повіт

Відзнака – Вероніка-Амалія БІЛІЧ, Теоретичний ліцей «Юлія Хаждеу», Лугож, Тіміський повіт

XII-ий клас

I премія – Йоан ПЕТРЕУЧАН, Теологічна православна Семінарія ім. Митрополита Дорофтея, Сучава

II премія – Георгіє МИХАЙЛО, Теологічна православна Семінарія ім. Митрополита Дорофтея, Сучава

III премія – Лариса-Таня ФІРІЩАК, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

Відзнака – Міхаєла ДАНКО, Педагогічний ліцей ім. Тараса Шевченка, Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

XXIV-ий НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ДЕКЛАМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

(Продовження з 10 стор.)

ські учні отримали добрі результати. Дякуємо організаторам за можливість щорічно брати участь у цьому конкурсі.»

ІОАН ГЕРМАН, учень десятого класу Православної Сучавської теологічної семінарії імені Митрополита Дософтея, підготовлений вчителькою Делією Мартіняк, отримав першу премію. Він декламував вірш:

«Ти прокинешся зранку і скажеш» Андрія Любки.

«Ти прокинешся зранку і скажеш: знаєш,
Ти, типу, письменник, архітектор людських
душ,
Представник культурної інтелігенції, ну і
всьяке таке,

Що ти в мені знайшов, я ж навіть не розумію
про що ти пишеш,

Я ж навіть не знала, що ти - поет, мені про-
сто очі сподобалися. І зачіска.

Я лежатиму поруч, буде холодна пізня осінь,
я навіть подумаю:

Блін, я постійно пишу про осінь, листя, і ось
вона тут, коханка смерті,

Пізня осінь, блін. Повернуся і скажу:

Я кинув курити учора вночі,

Прочитав есемеську, дістав ключі,

Відчинив замок, зайшов у кімнату,

А потім в лікарні, як божий знак,
Медсестра мені скаже: у тебе рак.
І ти закричиш, а я промовчу,
Через вісім місяців ляжу в труну,
І голосно й гулко, як серцебиття,
Будуть мовчати земля й небеса.
І не мине навіть року, можливо, пів,
Як тебе поцілує якийсь дебіл.
Ти йому розкажеш якось вночі:
У мене був хлопець, писав вірші,
Помер у двадцять, у нього був рак,
Жаль, звісно, але рак - це рак.
І якщо після смерті існує життя,
Якщо далі тече ця нестримна ріка,
Якщо осінь триває, якщо гріє тепло,
Якщо поезія вічна, я всім назло
Далі дивитимусь в твоє лице,
Далі кохатиму тебе.»

Учителька МАРІАНА КУБАШ викладає українську мову у селі П'єстроаса Велика Тіміського повіту. Вона супроводжала учнів з Банату, які брали участь в Конкурсі декламування української поезії. Маріана Кубаш розповідає про здобуті результати учнями Тіміського повіту:

«Були присутні 12 учнів від підготовчого до дванадцятого класу із шкіл, де викладається українська мова: Ліцею імені Юлії Хашдеу з Лугожу, Бетхаузена, Штюки, Бирни, П'єстроаси Великої і Дарови. На конкурсі наші учні отримали другу премію – три учні, третю премію – п'ять учнів і три відзнаки. Протягом навчального року наші учні брали участь в олімпіадах з української мови, де також отримали гарні результати. На Мараморощині нам приємно було побачити наших земляків, оскільки ми родом звідти, а також радуватися гарній погоді та чистому повітрю. Від нашого повіту в журі був вчитель Василь Білан. Дякуємо СУРУ, Мараморській філії, голові Тіміської філії СУРУ Юрію Глебю, пані інспекторці Марії Сабо Кондрей, пану депутату Миколі Мирославу Петрецькому за дипломи, грошові премії учням. Вітаю всіх учнів, координаторів за те, що вони долучилися до збереження рідної української мови.»

МАРІЯ РЕКАЛО, учениця дев'ятого класу Ліцею імені Юлії Хашдеу з Лугожу Тіміського повіту, підготовлена вчителькою Віолетою Манзур, отримала другу премію. Вона продекламувала уривки з поеми «Катерина» Тараса Шевченка:

«Не слухала Катерина
Ні батька, ні неньки,
Полюбила москалика,
Як знало серденько.
Полюбила молодого,
В садочок ходила,
Поки себе, свою долю
Там занастила.
Кличе мати вечеряти,
А донька не чує;
Де жартує з москаликом,
Там і заночує.
Не дві ночі карі очі

Любо цілувала,
Поки слава на все село
Недобрая стала.

Сидить батько кінець стола,
На руки схилився,
Не дивиться на світ Божий:
Тяжко зажурився.

Коло його стара мати
Сидить на оспоні,
За сльозами ледве-ледве
Вимовляє доні:

«Що весілля, доню моя?
А де ж твоя пара?
Де світилки з друженьками,
Старости, бояре?
В Московщині, доню моя!
Іди ж їх шукати,
Та не кажи добрим людям,
Що є в тебе мати.

Доню моя, доню моя,
Дитя моє любе!
Іди од нас...»
Ледве-ледве
Поблагословила:

«Бог з тобою!» - та, як мертва,

На діл повалилась...

Обізвався старий батько:

«Чого ждеш, небого?»

Заридала Катерина,

Та бух йому в ноги:

«Прости мені, мій батечку,

Що я наробила!

Прости мені, мій голубе,

Мій соколе милий!»

«Нехай тебе Бог прощає

Та добрії люде;

Молись Богу та йди собі -

Мені легше буде».

Ледве встала, поклонилась,

Вийшла мовчки з хати;

Осталися сиротами

Старий батько й мати.

Пішла в садок у вишневий,

Богу помолилась,

Взяла землі під вишнею,

На хрест почепила,

Пішла селом,

Плаче Катерина;

На голові хустиночка,

На руках дитина.

Вийшла з села - серце мліє;

Назад подивилась,

Покивала головою

Та й заголосила.

«Прийми, Боже, мою душу,

А ти - моє тіло!»

Шубовсть в воду!.. Попід льодом

Геть загуркотіло.

Чорнобрива Катерина

Найшла, що шукала.

Дунув вітер понад ставом -

І сліду не стало.»

Увімкнув світло, сорочку зім'яту
Підібрав із крісла, налив собі рому,
І подумав: нарешті вдома.

Скільки всього і скільки я мандрував!

Стежку смерті тричі вночі минав.

Довго жив без тебе, набрався пороків,

Написав дві книжки, мені двадцять років.

І за те, що я дихаю, бачу, за те, що я тут,

Хоча наше життя - вокзал і фастфуд,

За те, що живу, і за те, що пишу,

За хороші фільми, нормальну траву,

За тебе включно, за наше життя,

За всю цю музику без кінця,

За цю от сцену і за цей мікрофон,

За мій розряджений телефон,

За твою смс: скоро прийду,

Боже, дякую!

Ти посміхнешся і скажеш: за це я тебе й
люблю, дурнику.

Я скажу: вже потрібно вставати, десята
ранку, мені на роботу.

А ти знову посміхнешся і скажеш: ні, ще
раз, хоч один раз.

І я відповім:

Для тебе, кохана, я здатен на все,

Аби лише бачити твоє лице,

Аби лиш тримати за руку тебе,

Для тебе, рідна, я здатен на все.

Вознесіння Господнє

Протягом одного церковного року наша церква відзначає 12 великих царських празників, які повторюють перед нашими духовними очима важні події з життя Спасителя та які підносять нас духом до Неба. У цьому неспокоїному світі, у якому різні погрози страхають сучасну людину з усіх боків, Царський Празник є святом, яке підносить нас від землі до неба, дає нам можливість зупинитись на хвилину та мати живий зв'язок із Отцем Небесним. Вознесіння Господнє на Небо святкуємо після 40 днів від Його Воскресіння з мертвих, бо так засвідчує нам євангеліст Лука: «І Він вивів їх аж до Витанії і, знявши руки свої, благословив їх. А як Він благословляв їх, віддалився від них і почав возноситись на небо. Вони ж, поклонившись йому, повернулися з радістю великою в Єрусалим.» (Лк. 24, 50-52). Ісус їх приводить до Витанії, розлучається з ними, ідучи до Неба, а вони вертаються з радістю до Єрусалима і не мають нічого сумного у своєму серці. Взагалі, кожна розлука з нашими близькими залишає смуток душевний, а розлука Спасителя з Апостолами залишає радість у їхніх серцях. Радість учеників мала дві причини: по-перше, Він їх благословив – мали Його благословіння, а по-друге, Він не розлучився цілком з ними. Вони вже не будуть мати можливості бачити Його як особу людську та історичну, але вже після Воскресіння та після Вознесіння вони і ми всі можемо причащатися Тіла і Крові нашого Спасителя Христа під видами хліба і вина під час Євхаристії чи Святої Причасті. Ми визнаємо у молитві «Вірую», що Христос вознісся на Небо і

сидить праворуч Отця. Він сів праворуч Бога Отця, але тим самим разом і світ, Він не покинув, так нам обіцяє через євангеліста Матея: «Отож Я з вами по всі дні аж до кінця віку» (Мт 28:18–20), залишаючи нам всім на знання те, що Він є з кожним з нас, які народжуємося на цьому світі, що Ісус, як історична людина,

на, не міг бути з усіма людьми по всій землі разом, але через Євхаристію Він є з нами всіма по всій землі до кінця світу. На цей великий Празник Вознесіння ми вертаємося до Єрусалиму, до нашого Храму з великою радістю, забезпечені у

тому, що Христос, який Вознісся, є той, який жив на цій землі, так як і ми живемо, є той, який зіслав нам Духа Святого, є той, який тішить нас у всіх наших скорботах душевних, є той, у якого ми віруємо, що Він з нами кожного дня нашого життя і після цього, де ми Його побачимо прямо, як Бога Живого і Всевишнього.

Отець Іван ЮРЧА

У БУХАРЕСТІ ШЕВЧЕНКА СВЯТКУВАЛИ ДВІЧІ

Газети я ще не одержала, але мене повідомила Аспазія Регуш, що вона вже прочитала «Вісник», де надруковані аж дві мої статті. Тому я поспробую ще щось написати і для травневого номера. Надворі дощ, роботи на городі нема, а писати – то приємне заняття.

Маю перед очима березневий номер, де було надруковано про три пам'ятники Шевченкові: в Бухаресті, в Парижі та в Негостині. Зрозуміло, що то мене зацікавило, не лише тому, що одну із статей підписала я, а особливо тому, що моє рідне село (Негостина входить до комуни Балківці) славиться разом з п'ятьма містами Румунії, де є споруджені такі пам'ятники: Бухарест, Сігет, Сату Марє, Тулча, Лугож. Зацікавила мене особливо фотографія зроблена біля погруддя Тараса Шевченка у парку Герестреу. Там бачу величезну групу українців, які прийшли відзначити дату 9 березня у святкових костюмах. Вони поставили біля пам'ятника дуже гарний кошик з жовто-блакитними хризантемами, які затрималися свіжими і на другий день, 10 березня, як це можливо було побачити нами, іншій групі бухарестських українців, які також там зібралися відзначити пам'ять Шевченка. Наша група виглядала скромнішою, через меншу кількість осіб. Таку думку висунув навіть і мій син Еміль, котрий вперше прибув на таку подію. Можливо, що порівняв наші маленькі букети з таким розкішним кошиком хризантем, бо запитав, чому українці так роз'єднані. На жаль, у мене немає на це конкретної відповіді.

Перша особа, якій надали слово, то був представник Українського Посольства. Він гарно схвалив нашу дію,

Валерія ШОВКАЛЮК

Фото авторки

(Закінчення на 14 стор.)

У БУХАРЕСТІ ШЕВЧЕНКА СВЯТКУВАЛИ ДВІЧІ

(Продовження з 13 стор.)

навіть і місце, де поставлений пам'ятник, саме нам водою, як би любив сам Шевченко. Далі йшли різні короткі промови у зв'язку з назначеною подією. При цій нагоді ми змогли послухати детальне описання бухарестського бюста, котрий був споруджений в 1998 році, після першого пам'ятника, вандалізованого після грудневої революції 1989 року. Змогли також дістати цікаві дати про автора та проєкт пам'ятника. Декотрі з присутніх вперше почули, що автор називається Геннадій Ершов, польський і український художник-скульптор, який добре знав і любив твори нашого Кобзаря. Наше святкування продовжилося декламуванням віршів та співами на тексти відзначеного поета.

Біля бухарестського погруддя Шевченка ми пробули близько години. Коли всі розійшлися, мій син схотів зробити ще декілька знімок зблизька. Доки ми там забарилися, нараз почули українську мову. То була молода матір, котра наблизилася до погруддя і заставляла свою маленьку дочку, щоб та сама поклала букет жовто блакитних тюльпанів, Щоб переконати її злізти з візочка, матір почала пояснювати, чому це варто зробити. «Людина, котрій присвятили пам'ятник, називається Тарас Шевченко. То був дуже талановитий поет України. Він жив і писав гарні вірші багато, багато років назад. (В той момент жінка схотіла прочитати роки життя поета, але на пам'ятнику їх чомусь не написали.) Донечка не дуже квапилася вставати

з візочка, а все скаржилася пестливим голосом, що дощик накрапує. Мати далі підбадьорювала: «Нічого, нічого, Поль! Від дощику ростеш велика!..» Коли я запитала про вік дівчинки, то одержала несподівану відповідь: три з половиною років. На вигляд їй можна було би легенько приписати шість з половиною. Моя нова знайома запитала мій подив, тому добавила: «Ми й самі дивуємося. Ні я, ні мій чоловік не високі ростом. Не знаємо, звідки вона у нас так гарно росте!..»

Така сценка зробила нас цікавими, тому і розпочали розмову. Так ми дізналися, що мама – біженка з Києва. Хоч проживає вже рік в Бухаресті, про пам'ятник Шевченкові узнала лише тоді, і то зовсім випадково, від свого знайомого: («А так, що й ви любите гуляти по шевченківській алеї?») Як тільки дізналася про таке, попрямувала до кіоску з квітами, де купила вже згаданий букет тюльпанів. З нами заговорила радісно. Розповіла, що називається Дар'я і що відчувається добре у нашій країні. Старається, щоб її донечка Поліна скоріше навчилася говорити порумунськи, бо на скорий кінець війни має слабку надію.

Аж коли настав і для нас час повертатися додому, ми обоє з сином зрозуміли, що нам пощастило наше задержання біля пам'ятника, бо лише для нас святкування Шевченка продовжилося ще на півгодини. Також ми збагатилися новим знайомством.

ІЛЛЯ БЕРБЕНИЧУК – людина шляхетної душі

«Наша професія (освітнянська) вимагає героїзму без слави.
Не великого героїзму, але повсякденного!
Знаю, що Вас жде.
Тому я цілую Ваше чоло як молодцям.

(Чезар Петреску – Апостол)

Сумна вістка про кончину земної подорожі **Іллі Бербеничука** на 86-му році життя глибокою тугою охопила серця не тільки його родини, а всіх тих, котрі були йому друзі, сусіди, односельчани, учні, колеги чи просто знайомі. Миттєво наче відчувли всі, що визначне покоління учителів буковинського села Балківці закінчило своє подвижницьке призначення. Насправді, **Ілля Бербеничук** це «останній із могикан» учительської плеяди сімей балківчан: Василя Гавриш-старшого з дружиною, Василя Гавриша-молодшого з дружиною, Василя Усатюка з дружиною, Василя Петрашука з дружиною.

Мені пощастило пізнати їх безпосередньо, в якості колег і родичів, бо працював разом із ними у восьмирічній школі цього рідного їм села понад двадцять років, а більшість із їхніх дітей, одиндцятєро всіх, були і моїми учнями.

Ілля Бербеничук народився 5 липня 1937 року в с. Балківці, будучи четвертим сином поважних газдів Георгія та Марії Бербеничуків, скромних, працьовитих, пристойних людей громади. Після передчасної смерті старших братів Ілля залишається єдиною опорою родичів і невтомно допомагає їм у господарстві в отих важких післявоєнних часах.

Я пізнав його ще дитиною будучи. Мій батько працював кравцем, шнайдером як кажуть на Буковині, а він замовляв у батька різне шиття. Приходив із Балківців влітку верхи осідланим конем, а взимку на фабричних лижах, позичених у професора Руснака із Серетського ліцею. Не знаю чому залишились на все життя мені в пам'яті ці дві іпостасі цього вродливого юнака. Зрозумів пізніше, коли він став мені найкращим колегом-другом.

В його душі переплітались і охота до фізичної роботи але і до науки. Кмітливі родичі спостерігли це і підбадьорили хлопця продовжити освіту у Середній школі м. Серету, після чого **Ілля** відкриває свій фаховий шлях. Відвідує курси Педагогічної Школи м. Сигету, на Мараморощині і ступає на святий, але зовсім нелегкий шлях вчителя. Працює кілька років професором-заступником гімназійного циклу у Балківцях, потім вчителем у присілку Гропени, що належить до громади Балківці, і нарешті у рідному селі до виходу на заслужену пенсію.

У 1965-му році одружується із учителькою Євдокією Мельничук, бувшою колегою із середньої школи, дочкою визначних газдів з села Вашківці, що поблизу м. Серету. Взаємна любов і повага, гармонійне сімейне життя стало не тільки виховним орієнтиром їхнього подружжя, але й добрим прикладом для всіх тих, котрі зауважують на це. Радо приймали гостей, щиро допомагали всім хто звертався до них у цьому.

Дім сім'ї Бербеничуків розташований у самому центрі села, на перехресті головних доріг, став прикладом доброго господарювання, порядку, чистоти, а головню плекання квітника. Вийшовши у подвір'я їхньої садиби, тебе вітали квіти із стежини справа тротуару, а зліва із квітника. Напевно, вони вважали дітей-учнів квітами односельчан і тому Всевишній ошчасливив їх двома дівчатами-квітами, котрих не могли назвати інакше як тільки Ліліяна та Нарциса. А ще як додати те, що обидвоє дівчат продовжили вчительський фах родичів, Ліліяна викладач хімії, а Нарциса вчителька, то не важко оцінити покликання Бербеничуків до жертвовного вчительського апостолату.

Добрих людей Бог обдаровує кількома талантами, бо знає що вони, добрі люди, будуть дарувати своїм ближнім душевну і духовну насолоду. Вийшовши на пенсію, **пан Ільо** та **пані Доця**, як поважливо звали їх в громаді, спрямували свої зусилля на просування рідної української культури, бо були глибоко обізнані у наших звичаях, обрядах, традиціях, а головню у народних піснях. Тому і Господь

Подружжя Бербеничуків

обдарував обидвох знаменитим голосом. З неймовірною любов'ю вони співали і навчали молодь співати, а їхні дівчата прекрасно успадкували ці шедеври людської душі. Разом вони вважаються засновниками місцевого церковного хору на українській мові.

Тяжке випробування спіткало сім'ю Бербеничуків, коли нежданна хвороба передчасно припинила життєву дорогу пані **Євдокії Бербеничук**. Напевно, що тільки її щира і світла усмішка, її любов та добре слово допомогли сім'ї побороти скорботу та отой нестерпний душевний біль.

Після деякого часу пан **Ілля Бербеничук** залучився до вокального гурту «Негостинські голоси». Мабуть, пісня створила чудо у його душі. Я вважаю що **Ілля**, співаючи, відчував, що поряд із ним співає і його любима дружина, а це надавало йому життєвої сили. Разом із негостинським носіями української пісні бере участь у всіх культурних заходах як на місцевому, так і на повітовому рівнях. Неодноразово члени вокального гурту справляли сюрпризи **панові Бербеничуку** чи то на іменини, чи на Святого Іллі, чи на Різдвяні свята, дарували йому пісні, колядки, віншування, бо це була його незрівнянна радість, а він, з непоборною охотою, повертав їм різні сміховини, жарти, складав повчальні вислови, створював моменти розваги, доброго настрою, життєвої радості.

На превеликий жаль, роки не жартували та підкралися непомітно до здоров'я **Іллі Бербеничука** і, всупереч найвідданому піклуванню дочок, бездоганному медичному обслуговуванню, у квітневу неділю 23 числа поточного року голос його замовк, серце вичерпало своє горіння і Святий Юрій своїм небесним возом відправив **Іллю-вчителя** на вічний спочин біля його незабутньої дружини.

Похоронна процесія зібрала велике число людей – бувші учні, друзі, колеги, знайомі з сусідніх сіл, всі хто знав і шанував його як вчителя, мудрого радника чи надійну людину. Небеса спустили густі сльози, вітер завивав сердито, а засмучений люд проводжав з глибокою вдячністю щирого подвижника-служителя світла виховання. Останній дзвіночок «старої» школи повідомив Верховній Мудрості що входить у Райський клас ще один учитель із мальовничого буковинського села Балківці...

Нехай Бог відкриє йому Небесні ворота і прийме його у Своє Вічне Царство!

Нехай земля буде йому пухом і пером!

Амінь!

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

Куток гумориста

ДІД ЖАРКО

— Діду Жарку, розкажіть нам
Правду, правду, не брехню,
Чом покинули ви бабу
І узяли молоду?

— Хай пропаде ота баба,
Виспатися не дає,
Кашляє, а потім стогне,
Обертається й хропе.

Молода – це друге діло:
Каже, що десь йде на мить,
Потихенько вийде з хати,
І аж вранці прибіжить.

ТЕЛЕПАТІЯ

— Розкажи мені, Миколо,
Ти багато книг читаєш,
Телепатія це місто
Чув про нього, може, знаєш?

— Це тоді, коли дві жінки
Здибаються біля брами
І до пізньої години
Телепають язиками...

ЗУСТРІЛИСЯ

Зустрілися дві бабусі
Й собі пригадали,
Як у літа молодії
Майора кохали.

Як ходив майор стрічатись,
Як кінчав роботу,
З однією у вівторок,
З другою – в суботу.

Пригадали, як майора,
Мов цапка водили,
Як за них біля стодоли
Його хлопці били.

Все спімнули, навіть день той
І оту годину,

Як билися за майора,
Тяглися за чуприну.

Пригадали і всміхнулись,
А Мотря спитала:
— За що, Фрузько, ти майора
Так дуже кохала?

— Не кохала за те, Мотре,
Що мав чин і гроші,
А за те, що був в майора
Пістолет хороший...

ПРИЧИНА

— Чула неприємні вісті,
Що ти твердо так бажаєш
Розійтися з своїм Шльомом,
Скажи, намір цей ще маєш?

Та ще скажи і причину,
Що зробив тобі він злого,
Що доходиш до розлуки
Й дивишся, як на чужого?

— Мушу із ним розійтися,
Він не хоче і зігнутись,
Тому його найскоріше
Бажаю, Ольцю, позбутись.

Бо не хоче і зігнутись,
Сказав це і сестрі Жолі,
А я сама буду збирати
Восени всю бараболю?

Хай йде собі до біса –
Цей паршук з моєї хати,
А я собі когось знайду
Бараболю позбирати.

ІЗ КОРЧМИ У РІЧКУ

П'яний Хорош повертався
Із корчми додому,
Нелегко було ступати
Через важку втому.

Ліг на березі він річки
Щоби відпочити,
Бо не були ноги встані
Вже йому служити.

І заснув Хорош скоренько –
Все було до ладу,
Але появилася буря
Повна вітру й граду.

Дощі, вітер, чорні хмари,
Темно, як в пивниці.
Куди йти в таку погоду,
Як не видно й птиці?

Ступив крок, ступив і другий
У темную нічку,
Та із берега скотився
У глибоку річку.

Хорош зник, як у безодні.
Як поїзд в тунелі,
А куди його занесло,
Знають лише хвилі...

Піднявся дух його до раю,
Постукав в ворота.
Вийшло ангелів немало,
Вийшла ціла рота.

Хорош низько поклонився,
Як після напою:
— Візьміть мене, якщо ласка,
Ангели, з собою.

Один ангел сказав ясно,
Осяяний раєм:
— Ми в це сяйво і в цю радість
П'яниць не приймаєм.

Михайло ВОЛОЩУК

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ
Редакція: Радуга Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România
ISSN 1223-1614